

Domáci glasovi

Štev. 7.

Lienz, nedelja 13. januarja 1946

Leto 2.

"Kam plove Jugoslavija"

Vincent Lapteff, posebni dopisnik pariškega tednika "Présence" je pod gornjim naslovom v novembru objavil sledeči članek.

"Ko sem se vrnil iz Jugoslavije, kjer sem bival 7 mesecev, so me obsuli z vprašanji o tej deželi, o kateri kroži tolik nasprotujočih si vesti. Opazil sem, da ljudje mislijo, da pomeni beseda "Jugoslavija" isto, kar mi mislimo o besedi "Francija", da si predstavljajo enoten narod tam, kjer v resnici obstoji celo število narodov, - v Jugoslaviji jih je šest - da si predstavljajo narodne znake namesto zrcel tam, kjer še vedno nrgeli vse polne nasprotij in dednih sovraštov. Ta raznolikost je bila koren spetike pri vseh prejšnjih režimih. Danes - je poudčenje jugoslovanskih narodov prvi načrt Titovih skrbi in izdani ukropi so ter bolj radikalni, čim resnejše se težave, ki jih mora obvladati.

ZENLJEPIŠNA IN GOSPODARSKA NASPROTJA. Če obuja raznolikost jugoslovanskih pokrajin prav posebno zanimanje turista, je vojna pvdarila osamelost različnih gospodarskih področij, predvsem narod vitne Dalmacije in Bosne, ko je pretrgala cestne in železniške mreže, ki veže Srbije in Vojvodino z jadransko obalo. Številne vrste plačilnih sredstev, ki so jih uvedli Nemci in njih vi sateliti, srbski dinar, kun, slovenska lira, italijanska lira, nemška marka itd. so ta pol žj zresnile, ko so vsa ta plačilna sredstva s polomem Nemčije izgubila svoje veljave.

Čeprav je te vprašanje sedaj urejeno, se živila še vedno celo nerazumno razdeljena zaradi poranjenja transportnih sredstev. Kar se tiče poljedelskih pridelkov imata največje privilegije Srbija in Vojvodina. Največ rafakturnih izdelkov pa dobite na Hrvaški in v Sloveniji. Kar pa se tiče ravnih pokrajin, živijo te izključno od pošiljk UNRRE. Kar pa se bliža zira, bodo prelazi čez gore zasneženi in usoda probivalstva Like, Bosne in čne gore povzr ča resno skrbi.

Srbi česte pravijo, da se bolj razlikujejo od Hrvatov kot pa od Francozov. Toda Srb iz Bosne so čuti bliže Hrvatom kakor Srb iz Srbije. Čeprav se Tito še tako trudi, da bi odpravil te razlike, se vsak Jugoslovan drži sv jih tradicij. Pravoslavni Srbi so ponosni, p gurni, in nira j more v svojih čustvih. To črte njihovega značaja izviraj iz časa njihove četniške borbe proti Turkom. Toda te borbe jih nis naučile močrnosti upravljanja, tiste močrnosti, ki jim je tako manjkala, ko so prevzeli vodstvo Jugoslavije. Katoliški Hrvati so drzni, prebrisani in enotni. Njihovega nezupanja v Belgrad so ne bo moglo nikdar spremeniti. - Katoliški Slovenci imajo prav bolj njih vi avstrijski sosedje smisel za rganiziranje - kar j č reklo pri Slovenih - ter za mir ljubno rešitev težav. In te je bilo vedno vzrok, da so stali ob strani pri nasprotstvih med Srbi in Hrvati.

Posebno zanimiva skupina so bosanski muslimani. Če petajš čb

srbskem obrežju Drine, se boš iznehal znašel - in prekerabliš m st v Zvoraku - v Orijentu. ... ulice, zastirke ženske, turbani, fosi, minaroti, felchi. T da tip je jug sl vanski. - Agrarna reforma iz 1.1919 jim je odvzela velik del posestev. Zato se postali nozd valjni in lahke pridobljivi za ustaške in nacistične propagande. Velike številke teh muslimanov se je priključilo partizanom, mnoge ženske s dvrgle "ferodže" (obleke s tečice), toda večina je ostala zvesta tradiciji in muslimanski veri.

Velikostni Črnogorci, zvitni Dalmatinci, - vpliv Italije! - Albanci, ki se upirajo vsaki asimilaciji, Makedonci, ki čuvajo v svojem srcu spomine na srbski ali b. lgerski izvor, vsi ti zaslužijo poseben študij zaradi posebnosti svojega značaja ali svojega življenja. Ena stvar pa je skupna vsem: izredno so občutljivi.

Političen značaj pa tvorijo: srbske stranke (radikalna, demokratska, republikanska in neodvisna v Bosni in Hercegovini); hrvatske stranke: dr. Mačkova HSS itd, slovenske stranke itd. - Razen komunistične stranke, ki je bila 1.1922 prepovedana, je vsaka stranka mogla pri volitvah dati izraze svojemu. Diktatorski režim, ki ga je kralj Aleksander uvedel po 1.1929 pa tudi ni mogel preke vsch vir.

Srbska komunistična stranka se je izognila izključno krajevnemu delovanju, ter je, čeprav ilegalno, tajno organizirala največino, brez osira na narečna st in jih združila v nevernostih in idealih.

Tit v osvobodilno gibanje, čigar jedro tvorijo komunisti je teroj imel ugoden pol žaj, da se je moglo lotiti drzne naloge, da zedini ta raznoliki narod. - Kakorkoli bi zregel te naloge - zediniti vse sile in vse dobre lastnosti jugoslovanskih narodov - ne bi ustregel samo Jugoslaviji, ampak Balkanu sploh."

UPORNIŠKO GIBANJE V JUGOSLAVIJI.

"British Morning News" od 10.t.m. par ča tele: "Včeraj je OZNA odkrilo protirevolucionarno uporniško podtalno organizacijo. V neki privatni hiši v središču mesta so odhrili dva tiskarska stroja, na katero so tiskali list "Bulletin", na katerem je bil natiskan bivši jugoslovanski grb in napis: Glavni stan jugoslovanske kraljevske armade, Belgrad. - Ko je OZNA udrila v hišo, je bilo 13 moč ravno zaposlenih pri pripravi posebne izdaje za srbski božič. - Organizacija je delala že tri mesce. Eden od aretiranih, B židar Vasić, je bil med vojne brigadni poveljnik v Mihajlovićevi armadi. Dva druga bivša uradnika Narodne banke sta imela nalogo umoriti vojske voditelje sedanjega režima."

Se dolga leta."

ZNAČILNO IMENOVANJE. Profesor Džanaba, eden izmed obeh georgijskih zgoč vinarjev, ki sta pred kratkim objavila zahtevo po raznih ozemeljskih delih med Kavkazom in Črni morjem, ki zdaj spadajo pod Turčijo, je bil imenovan za kandidata v Vrhovni Sovjet Sovjetske zveze. (British Morning News 10.j.n.)

UMRL JE po kratki bolezni v Lienzki bolnici g. Radko Bezniak, doma iz Javornika pri Jesenicah. Pred dvema mesecema mu je v slovenski bolnici umrl edini sinček, danes po leži sam na rrtvaškem odru na Lienzskem pokopališču. Z uhaloščno ženo Marijo, ki je v dveh mesecih v tujini izgubila moža in otroka, vsi gledajo sočustvujemo. Pogreb pokojnika bo v ponedeljek 14. januarja ob 14.45 uri na pokopališču v Lienz.

"BEGUNCE BOMO IMELI DOLGA LE-

TA." In seji odbora za palestinsko vprašanje v Beli hiši v Washingtonu je 7.t.m. Earl Harrison rekel, da ima general Morgan prav, ko je rekel, da je UNRR. to nečasna organizacija in jo dodal: "Upam, da se b. anglo-ameriški odbor zavzel za ustanovitev trajnejše organizacije. Presejaljene sebe bodo imeli s seboj

IZ DOMOVINE. Vsak, kdor je napravil od aprila 1941 do 1. junija 1945 več kot 25.000 dinarjev dobička, je vojni dobičkar, ter so mu premoženje zapleni. V Ljubljani s bili objavljene sezname raznih ljudi s Sterneckijem na čelu. Ta premoženje s 4 milijoni, dočim ima zadnji okrog 26.000 dinarjev "vojnega dobička."